

1. TEÓRIA - Duševné vlastníctvo

Je „majetok“ **nehmotnej povahy**, ktorý je výsledkom tvorivého myslenia alebo tvorivej duševnej činnosti. Je predmetom právnej ochrany a jeho používanie je preto viazané na **súhlas** autora, či tvorcu.

Právo duševného vlastníctva obsahuje dve oblasti:

1. **autorské právo a práva súvisiace s autorským právom** – súvisí skôr s umeleckou, kultúrnou oblasťou – Smernica rektora UK o výkone autorských a súvisiacich práv na UK [VP č. 33/2023](#)
2. **právo priemyselného vlastníctva** súvisí skôr s hospodárskou, technickou oblasťou - Smernica rektora UK o ochrane a správe práv priemyselného vlastníctva na UK [VP č. 5/2022](#)

Autorské právo a práva súvisiace s autorským právom

- chráni diela (napr. literárne, hudobné, fotografické, architektonické), iné predmety ochrany, ku ktorým sa viažu práva súvisiace (umelecký výkon, záznam - zvukový, audiovizuálny), počítačové programy a databázy
- na ochranu **nie je potrebná žiadna registrácia** (vzniká automaticky)
- táto oblasť súvisí viac s umeleckou, kultúrnou sférou
- ústredným orgánom je **Ministerstvo kultúry SR**

Právo priemyselného vlastníctva

- chráni predmety vytvorené tvorivou duševnou činnosťou (napr. vynálezy, technické riešenia, dizajny), alebo tovary a služby prostredníctvom označenia (napr. ochranné známky)
- na ochranu **je potrebná registrácia**
- táto oblasť súvisí viac s obchodnou a technickou sférou, výrobou, službami
- ústredným orgánom je **Úrad priemyselného vlastníctva SR**

Predmet duševného vlastníctva	Ochrana
Vynález/technické riešenie	patent úžitkový vzor
Vzhľad výrobku (dizajn)	dizajn
Označenie tovaru alebo služby	ochranná známka
Know-how	Utajenie – obchodné tajomstvo

- Predmet priemyselného vlastníctva (PPV) možno využívať:
 - v rámci vlastných podnikateľských aktivít
 - licencovať, previesť práva – iba ak je chránený

Prečo je potrebné technológie v rámci transferu chrániť?

- ak určité kroky nepodniknete v pravý čas, už ich neurobíte nikdy (vyzradené obchodné tajomstvo, strata novosti, obsadená doména, značka), skúste sa potom brániť!
- partner zo súkromnej sféry si chce zabezpečiť konkurenčnú výhodu
- pôvodcovia majú záujem výsledky publikovať (zverejniť)

Patenty

Zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) v znení neskorších predpisov

4 kritériá patentovateľnosti: Patenty sa udeľujú na vynálezy zo všetkých oblastí techniky, ktoré sú **nové** (nie je súčasťou stavu techniky, t.j. všetko, čo bolo sprístupnené verejnosti písomným alebo ústnym popisom, využívaním alebo iným spôsobom pred dňom podania patentovej prihlášky), zahŕňajú **vynálezcovskú činnosť** a sú **priemyselne využiteľné**.

Dôležité: - zistenie doterajšieho stavu techniky, zoznámiť sa so stavom techniky a pri tvorbe vynálezu vychádzať z posledného zisteného stavu techniky, aby sa predišlo tzv. „vynaliezaniu už vynájdeného“. Za stav techniky sa považuje všetko, čo bolo kdekoľvek pred dňom, od ktorého patrí prihlasovateľovi právo prednosti sprístupnené verejnosti, teda zverejnené akýmkoľvek spôsobom. V prípade zverejnenia ústnym vyjadrením napr. prednáškou, ktorá je prednesená na konferencii, je dobré ak existuje zvukový záznam ústneho vyjadrenia, inak sú značné problémy pri dokazovaní toho, čo bolo naozaj verejnosti sprístupnené. Podľa čl. 55 EPC (European Patent Convention – Európsky patentový dohovor) sa k predošlému zverejneniu neprihliada, pokiaľ k nemu prišlo v dôsledku zrejmeho zneužitia práv vo vzťahu k prihlasovateľovi alebo jeho právneho predchodcu, tzn. vynález pochádza od prihlasovateľa a bol zverejnený proti jeho vôli. Druhým prípadom kedy zverejnenie nemá vplyv na požiadavku novosti je prípad vystavenia vynálezu prihlasovateľom na úradne uznanej medzinárodnej výstave tak, ako je definovaná v čl. 55 odst. 1 písm. b) v zmysle Dohovoru o medzinárodných výstavách.

Úžitkový vzor

Systém ochrany s nižšou vynálezcovskou úrovňou resp. menšieho ekonomického významu, ktorý umožní získať ochranu porovnateľnú čo do účinkov patentu, avšak jednoduchším, rýchlejšim a lacnejším spôsobom.

Vo vznikajúcom konkurenčnom prostredí je žiaduce chrániť aj také technické riešenia, ktoré sú z dôvodu nedostatku vynálezcovskej úrovne vylúčené z ochrany patentom alebo také riešenia, pri ktorých je predpoklad, že na trhu budú len krátko. Pri ochrane technického riešenia je vždy potrebné sa rozhodnúť, či vhodnou ochranou bude patent, úžitkový vzor alebo obidva spôsoby súčasne.

Jesseniova lekárska fakulta UK v Martine - Martinské centrum pre biomedicínu

(1) „Zákonodarca upravuje výluky z patentovateľnosti vo vzťahu k riešeniam, ktoré síce možno považovať za vynález, no z dôvodov humánnych, etických alebo z dôvodu udeľovania iného druhu ochrany sú z patentovateľnosti vylúčené.“

Výluky z patentovateľnosti

- **odrody rastlín a plemená zvierat** z dôvodu zabránenia dvojitej ochrany (napr. zákon o šľachtení a plemenitbe),
- v podstate **biologické spôsoby vytvárania rastlín alebo zvierat** (konvenčné kríženie a selekcia),
- **chirurgické alebo terapeutické spôsoby liečenia ľudského tela**, na diagnostické metódy a metódy prevencie chorôb využívané na ľudskom tele. *Toto ustanovenie nevylučuje patentovateľnosť vo vzťahu k prístrojom, nástrojom a látkam s liečebnými účinkami. Terapeutické a diagnostické metódy sú prípustné len vtedy, ak sa uskutočňujú in vitro.*
- vynálezy, ktorých **obchodné využívanie by bolo v rozpore s verejným poriadkom alebo s dobrými mravmi**
- *Napr. spôsob úpravy genetickej identity zvierat, ktoré zvieratám môžu spôsobiť utrpenie, pričom nemajú podstatný medicínsky úžitok pre ľudí alebo zvieratá a ani zvieratá, ktoré sú výsledkom takýchto spôsobov (napr. tzv. onkomyš, ak by bola použitá na výskum určený pre kozmetický priemysel).*

- **objav** látky, ktorá je v prírode prítomná
- Vynález týkajúci sa **sekvencie génu** alebo jej časti nie je z patentovateľnosti vylúčený, aj keď je štruktúra tohto prvku totožná so štruktúrou prírodného prvku. Identifikácia, purifikácia a klasifikácia génu, ale aj replikácia mimo tela vyžaduje postupy, ktoré je schopný realizovať iba človek. Izolovaný gén je teda vynález a nie len prostý objav.

Z toho ale vyplýva **dôležitá praktická požiadavka**, že takáto patentová prihláška musí objasňovať priemyselnú využiteľnosť vynálezu. Iba uvedenie **DNA** alebo **aminokyselinovej sekvencie bez určenia napr. funkcie** neobsahuje **žiadne technické informácie** a preto nie je patentovateľným vynálezom."

2. PRAX - Zamestnanecký režim

- ak zamestnanec vytvoril PPV v rámci plnenia úloh – právo na riešenie patrí zamestnávateľovi, právo na pôvodcovstvo tým nie je dotknuté
- povinnosť bezodkladne **písomne upovedomiť zamestnávateľa** a odovzdať mu podklady v jednom vyhotovení vypracovaného „Oznámenia pôvodcu o vytvorení predmetu priemyselného vlastníctva“, vzor je uvedený v prílohe č. 1 smernice [VP č. 5/2022](#)
- zamestnávateľ sa môže do 3 mesiacov vyjadriť, či si uplatňuje právo na riešenie
- ak áno – o PPV ďalej rozhoduje zamestnávateľ, pôvodca má právo na primeranú odmenu – č.l.8 smernice [VP č. 5/2022](#) a príloha č.2 – Odmena za vytvorenie predmetu priemyselného vlastníctva
- ak si zamestnávateľ v stanovenej lehote a stanoveným spôsobom neuplatní právo na riešenie alebo v tejto lehote písomne oznámi pôvodcovi, že si právo na riešenie neuplatňuje, prechádza toto právo na pôvodcu

Realizácia transferu technológií na Univerzite Komenského v Bratislave

Kontaktný „bod“ na JLF UK v Martine – **Mgr. Jarmila Rechteríková**, Centrum pre podporu vedy, výskumu a vývoja, Malá Hora4, +421 43 26 33 209, jarmila.rechterikova@uniba.sk

Centrum transferu technológií UK (CTT UK) je pracovisko s celouniverzitnou pôsobnosťou zaradené v organizačnej štruktúre UVP UK v Bratislave (Univerzitný vedecký park UK), kde v článku 9 smernice [VP č. 5/2022](#) sa priznáva CTT UK kompetencia nakladania s duševným vlastníctvom všetkých súčastí univerzity. Jeho hlavnou úlohou je predovšetkým riadiť nakladanie s duševným vlastníctvom v majetku Univerzity Komenského v Bratislave. Úlohou a poslaním UVP UK je prepájanie akademicko-vedeckej sféry so súkromnou a štátnou.

CTT UK využíva v rámci procesu transferu technológií služby externých expertov – najmä patentových zástupcov, podporné služby poskytované Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) www.cvtisr.sk a podporu v procese transferu technológií poskytovanú Národným centrom transferu technológií SR (NCTT SR) www.nptt.sk, ktorého je UK účastníkom.

Podpora transferu technológií zo strany CVTI SR/NCTT SR

- Expertné podporné služby (knižničné, informačné, depozitné, aktivity v projektoch)
- Hradenie „patentových“ (správnych a udržiavacích) poplatkov
- Vzorové dokumenty (zmluvy, smernice)
- Metodické materiály
- Konzultácie, poradenstvo
- Tematické podujatia, osвета

Dostupnosť patentových dokumentov

SR

Databázy úradu na internete - www.upv.sk

ESPACENET - sk.espacenet.com

ÚPV SR zriadil Informačné centrum s cieľom operatívne a centrálné odpovedať na otázky klientov:

<http://www.upv.sk/?informacne-centrum>

Európske, Medzinárodné

European Patent Office (EPO)- Európska patentová organizácia so sídlom v Mníchove, Nemecko - Patentový systém [EPO](#); [Espacenet](#); patentové dokumenty Nemecka - [DEPATISnet](#)

The World Intellectual Property Organization (WIPO) – Svetová organizácia duševného vlastníctva so sídlom v Ženeve, Švajčiarsko [Patentscope](#)

Databáza FPO www.freepatentsonline.com

Patentové dokumenty USA www.uspto.gov; [druhy dokumentov](#); [Google/Patents](#);

Čína <https://english.cnipa.gov.cn/>

Podrobnosti o konaní a dokumentácii pre vybrané **ázijské krajiny**:

EPO - Asian patent information –

<https://www.epo.org/en/searching-for-patents/helpful-resources/asian>

Odporúčaná literatúra a zdroje:

- [Guide to Technology Databases](#)

opis databáz patentov – aj komerčných

- [WIPO Handbook on Industrial Property Information and Documentation](#)
- <https://www.wipo.int/standards/en/handbook.html>

Príručka WIPO je zásadným zdrojom noriem, odporúčaní a usmernení WIPO v oblasti informácií a dokumentácie o priemyselnom vlastníctve (8 častí + archív zmien).

Prehľad významných portálov

<https://innovaccess.eu/>

Portál obsahuje informácie o priemyselnom vlastníctve z 35-ich patentových úradov v EÚ.

https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/regional-helpdesks/european-ip-helpdesk_en

Portál sprístupňuje informácie a novinky v oblasti priemyselného práva, informuje o pripravovaných odborných podujatiach, seminároch a konferenciách. V časti IP resource sprístupňuje dokumenty, v časti services má používateľ možnosť registrovať sa na webinár, prehliadať vzdelávacie moduly apod. Poskytuje elektronické konzultácie do 3-och dní.

Odkazy

1. **Rešutíková, Jana.** Prediagnostika priemyselných práv. Úrad priemyselného vlastníctva SR : s.n.